

**ПРЕДУЗЕЋЕ КОМУНАЛНИХ ДЈЕЛАТНОСТИ
„РАД“ а.д. Т Е С Л И Ћ**

ИЗВЈЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

за период 01.01. до 31.12.2016. године

Теслић, март 2017. године

У Европској повељи о води је записано

Вода не познаје границе, вода је људски проблем.

Без воде нема живота. Она је драгоценост добро, неопходно у свакој људској дјелатности.

Слатководни ресурси воде нису неисцрпни. Неопходно их је сачувати, контролисати и ако је могуће повећавати.

Квалитет воде се мора очувати до нивоа прилагођеног њеном коришћењу, који предвиђа и задовољава посебне захтјеве народног здравља. Ако се вода по употреби враћа у природну средину, то не смије да буде на штету других корисника, било јавних било приватних. Одржавање одговарајућег биљног покривача, првенствено шумског, од велике је важности за конзервирање водених ресурса.

Добро управљање водом мора да буде предмет једног плана озакоњеног преко надлежних власти.

Вода је опште наслеђство чију вриједност морају сви да познају. Задатак је сваког да са њом економише и да је брижљиво користи.

Управљање воденим ресурсима мора се прије свега вршити у оквиру слива, а не унутар управних и политичких граница.

Управљање водама мора бити засновано на сљедећим општим начелима:

- Вода није комерцијални производ као други производи, већ наслијеђе које се мора чувати, бранити и третирати као такво,
- Коришћење вода и управљање њима се врши на рационалан и одржив начин, тако да се спријечи непотребно коришћење вода и да коришћење вода не превазилази природно обнављање ресурса.

Историјат предузећа

Почетак организованог снабдијевања Теслића водом за пиће датира од 1968. године када је пуштено у рад прво постројење за пречишћавање и третман воде (филтер станица). Снабдијевање водом тада је организовано у оквиру тадашњег ГЗП "Градитељ". 1974. године из ГЗП "Градитељ" је издвојено и формирано Предузеће "РАД" чија је основна дјелатност била водоснабдијевање и остали комунални послови (канализација, одвоз смећа, јавна хигијена, пијаце, погребна дјелатност ...). У таквом облику Предузеће функционише до 2001. године када се из њега издваја Предузеће "Комуналац" а у надлежности матичног Предузећа "РАД" остаје водоснабдијевање, канализација, одржавање и изградња водоводне и канализационе мреже. Од 2005. године Предузеће "РАД" послује као акционарско друштво под пуним називом: Предузеће комуналних дјелатности "РАД" а.д. Теслић.

Увод

Извјештај о пословању за 2016. годину обухвата све радње и активности извршене у току овог периода које су се одвијале у предузећу „Рад“ Теслић.

У Извјештају о пословању су дате све информације битне за рад предузећа у овом периоду, које су утицале да се оствари презентовани пословни резултат предузећа.

Презентовани резултати и анализе, како техничких тако и финансијских показатеља, треба да послуже као добра основа за доношење квалитетних одлука и планова за рад предузећа у наредном периоду.

Власничка структура капитала

Предузеће комуналних дјелатности „РАД“ Теслић је акционарско друштво са већинским државним капиталом, чија је основна дјелатност производња и дистрибуција питке воде, одводња отпадних вода из насеља и одржавање ових система, на територији општине Теслић. Поред тога предузеће врши и услуге извођења радова из области нискоградње, односно изградњу водоводне и канализационе мреже. Од 1. јануара 2011. године почео је са примјеном Закон о преносу права својине на капиталу Републике Српске у комуналним предузећима на јединице локалне самоуправе. Предузеће „Рад“ Теслић је извршило упис потребних промјена у складу са овим Законом код надлежног Суда 14. јула 2011. године.

Према подацима са Бањалучке берзе, извор Централни регистар хартија од вриједности РС, структура акционара Друштва на дан 31.12.2016. била је слиједећа:

АКЦИОНАРИ	БРОЈ АКЦИЈА	% У КАПИТАЛУ
Општина Теслић	3.592.292	64,9469
ПРЕФ АД Бања Лука	553.113	10,0000
Фонд за реституцију РС	276.556	5,0000
Остали акционари по књизи акционара	1.109.164	20,0531
УКУПНО	5.531.125	100,0000

Производња и потрошња воде

Производња воде се врши на постројењу које се налази између насеља Студенци и Црна Ријека, а смјештено је између пута Теслић – Блатница и ријеке Велике Усоре.

Снабдјевањем водом са овог постројења су, поред самог града, покривена слиједећа насеља:

- Студенци,
- Жарковина,
- Врела,
- Ђулић,
- Ирице,
- Шимићи,
- Бања Врућица,
- Чанчари,
- Стењак,
- Доњи и Горњи Ружевић,
- Доњи Ранковић,
- Барићи,
- Возник и Росуље
- Рудник, Гомјеница
- Бежља - дјелимично
- Горњи Теслић-дјелимично.

Вода за прераду се захвата директно из ријеке Велика Усора, припрема у постројењу филтер-станице и затим путем пумпи дистрибуише до потрошача. Водоводни систем је изграђен у двије висинске зоне. Прва висинска зона је до коте 240 м.н.в., а друга је од коте 240 до 300 м.н.в. Снабдјевање насеља водом у другој висинској зони се врши препумпавањем воде у пумпним станицама, којих има осам.

Овај вид производње и дистрибуције воде се сматра скупљим, у односу на воду за пиће која се добија из бунара, због великих трошкова потребних за припрему и дистрибуцију воде за пиће, а прије свега трошкова електричне енергије. Због дотрајалости цјевовода и инсталација, који су у употреби од почетка рада фабрике воде, што значи скоро педесет година, чести су кварови, што повећава трошкове експлоатације.

Велике тешкоће у раду ствара и мали резервоарски простор за воду, јер у периодима велике и нерационалне потрошње воде за разне намјене (баште, прање аутомобила и дворишта и др.), у љетним мјесецима, долази се у ситуацију да је угрожено редовно снабдјевање становништва питком водом, у ударним дневним терминима. Слична је ситуација и у моментима великих мутноћа ријеке, када технолошки процес захтјева дуже вријеме за коагулацију и таложње нечистоћа, што се директно одражава на капацитет производње воде. То је посебно изражено на прелазу између годишњих доба у прољеће и јесен, када се вади шљунак из ријеке или приликом сјече шума узводно од фабрике за производњу воде. У случају квара на постројењу за производњу воде, без производње се не би могло издржати више од 4 до 5 сати, због малог резервоарског простора, па би у случају дужих застоја потрошачи остали без воде до новог покретања производње. У Западној Европи резерве воде су на нивоу тродневне производње, а нпр. у Србији град Крагујевац има залихе да може да издржи преко 30 сати застоја у раду фабрике воде. Пројектима за проширење водоводне мреже, које финансира Општина Теслић у сарадњи са Владом Републике Српске и Европском инвестиционом банком, предвиђена је изградња резервоара у другој висинској зони, чиме би се овај проблем значајно умањио. Један дио ових резервоара је завршен у току ове године и биће ускоро пуштен у функцију. Реализацијом свих ових пројеката за проширење водоводне мреже, воду са „градског“ водовода треба да добије нових 12.000 потрошача.

Сматра се да је око 45% становништва покривено снабдјевањем воде са „градског“ водовода, што је добра урбана покривеност.

Наша општина је веома разуђена, распростире се на великој површини, тако да велики број становника и насеља на нашој општини, није обухваћен „градским“ водоводом и канализацијом. Нека насеља на општини су удаљена и до 40 километара од фабрике воде. Неопходно је радити на томе да се што више нових насеља и потрошача прикључи на водоводну мрежу.

ТАБЕЛА БР. 1
Преглед мјесечне производње воде у 2016. години

#	МЈЕСЕЦ	ПРОИЗВОДЊА m ³			%	
		2014.	2015.	2016.	16/14	16/15
1	ЈАНУАР	130271,00	131611,00	125278,00	96,17	95,19
2	ФЕБРУАР	115649,00	115685,00	110759,00	95,77	95,74
3	МАРТ	131834,00	124138,00	121273,00	91,99	97,69
4	АПРИЛ	116760,00	126253,00	127797,00	109,45	101,22
5	МАЈ	128176,00	134974,00	138153,00	107,78	102,36
6	ЈУНИ	130254,00	143328,00	149528,00	114,80	104,33
7	ЈУЛИ	143700,00	196767,00	193503,00	134,66	98,34
8	АВГУСТ	152711,00	177687,00	176178,00	115,37	99,15
9	СЕПТЕМБАР	130196,00	153763,00	154717,00	118,83	100,62
10	ОКТОБАР	131092,00	152393,00	145308,00	110,84	95,35
11	НОВЕМБАР	123076,00	134859,00	136988,00	111,30	101,58
12	ДЕЦЕМБАР	124949,00	129120,00	146410,00	117,18	113,39
13	УКУПНО:	1.558.668,00	1720578,00	1725892,00	110,73	100,31

Остварена производња воде је је практично на нивоу производње из претходне године. Потрошња воде је мања за 2,72% него претходне године (табела бр.2). Посебно је мања потрошња код правних лица него претходне године и то за 8,28%, док је код физичких лица мања за 1,31%.

Снабдјевање потрошача водом у протеклој години је било веома квалитетно. И поред релативно сушне године, са дугим периодима без падавина, није било прекида у снабдјевању водом, нити редуција. Посебно је у љетњем периоду била изузетно велика потрошња. Забиљежени су дневни „удари“ када је потрошња била и дупло већа од уобичајене дневне потрошње.

ТАБЕЛА БР. 2
Обрачуната потрошња воде по корисницима у m³

#	КОРИСНИК	2014.	2015.	2016.	Индекс 4:2	Индекс 4:3
	1	2	3	4	5	6
1	Физичка лица (m ³)	797.064	848.427	837.347	105,05	98,69
2	Правна лица (m ³)	195.764	216.185	198.284	101,29	91,72
	УКУПНО (m³) :	992.828	1.064.612	1.035.631	104,31	97,28

Произведена вода је доброг квалитета, у складу са Правилником о хигијенској исправности воде за пиће. Квалитет воде се редовно контролише у сопственој лабораторији и у Институту за заштиту здравља Републике Српске у Регионалном заводу у Добоју, у складу са Правилником. Поред тога једном годишње се врши такозвани проширени преглед у Градском заводу за заштиту здравља у Београду.

Било је кварова на мрежи, које су радници овог предузећа благовремено отклањали. На интервенције, поправке кварова на мрежи утрошено је укупно 3120 сати рада, док је на одржавање водоводне мреже, замјени водомјера, прочепљењу

канализације, изради нових прикључака и слично утрошено укупно 12851 сата рада, што је 56% више него претходне године. Основни разлог за ово је што је знатно више часова рада проведено на изградњи нове водоводне и канализационе мреже у односу на претходну годину (8920 сати, а 2015. године 1.728 сати). Анализом евидентираних пуцања цјевовода видљиво је да се 35% пуцања, а тиме и интервенција десило на подручју града Теслића. Основни разлози пуцања цјевовода су старост цјевовода као и лош квалитет уграђених материјала приликом прикључивања појединих насеља која су сама градила водоводну мрежу.

Укупно необрачуната вода у систему износи 39,99%, што је знатно мање од просјека у држави који износи 55%. Када би необрачуната вода била као на нивоу БиХ (55%), годишња производња воде би морала бити већа за 575.510 m³, односно 2.301.402 m³ да би се обезбједила остварена потрошња воде. Колико је то велика количина јасно је када се има у виду да је укупна годишња потрошња воде на подручју општине Теслић 1.035.631 m³ у овој години. Да је овакво стање на теслићком водоводу, са постојећим капацитетом постројења уопште не би било могуће извршити проширење водоводне мреже које се сада врши.

Веома значајно је да се губици воде на мрежи последњих година држе на релативно ниском нивоу, што је створило одређене резерве у капацитету производње воде. Тиме је само дјелимично омогућено да се уђе у програм проширења водоводне мреже и значајно повећање броја потрошача, које се планира у наредних неколико година. Без повећања капацитета – реконструкције филтер станице, прије свега таложника за воду, незамисливо је квалитетно снабдијевање повећаног броја потрошача питком водом. Ово нису све губици настали цурењем воде, иако они представљају њен највећи дио. У овом проценту је садржана и нерегистрована потрошња воде која настаје због: грешака водомјера, нелегалне потрошње, потрошње воде за гашење пожара, потрошње воде за прања улица, вода испоручена у цистернама и др. Према резултатима извршених тестова, при малим протоцима воде, проценат нерегистроване воде због нетачности водомјера настале због предимензионираности цјевовода износи 15% и више. Процјене су да стварни губици воде у овом тренутку износе око 25%.

Вршено је редовно чишћење и прање таложнице и бунара на филтер-станици, те резервоара и базена. Такође, два пута годишње вршено је планско испирање комплетне водоводне мреже.

Што се тиче потрошње електричне енергије потребне за производњу и дистрибуцију питке воде, видљиво је да 76,00% укупне потрошње отпада на постројење за производњу воде, што је добро, јер је на овом постројењу највећа ефикасност у потрошњи енергије по m³ произведене воде. Мања ефикасност је у препумпним – бустер станицама, које служе за дистрибуцију воде у другој висинској зони. О потрошњи енергије се перманентно води рачуна и она се, предузимањем разних мјера у циљу остваривања уштеда и модернизације производње, из године у годину смањује по m³ произведене воде и спада у најниже јединичне потрошње на нивоу Републике Српске. У том циљу су на свим препумпним станицама инсталирани уређаји са фреквентним регулаторима, због чега је смањена потрошња струје на овим станицама, а истовремено омогућено да корисници воде у другој висинској зони имају константан притисак воде, независно од потрошње.

Канализација

Канализациона мрежа покрива много мање подручје него водоводна мрежа. Око 328 Ха је покривено канализационом мрежом (100% град, 15% шире урбано подручје – приградска насеља), што чини 0,4% површине општине. Рачуна се да је укупно на канализациону мрежу прикључено око 12.000 становника (95% градског становништва, 50% шира урбана популација, 28% општинске популације). Канализацијом су обухваћена слиједећа насеља:

- град
- дио Бање Врућице,
- дио Стењака
- Ђулић
- дио Рудника,
- Возник,
- Малињак, Бријестови, Вуковача I и II, Крушковике I и II.

У току 2016. године завршен је главни колектор канализације од градског моста до предвиђене локације за постројење за пречишћавање отпадних вода, које се треба градити иза Фабрике обуће Теслић. Планирано је да се постројење за пречишћавање почне градити у склопу подпројекта II проширења водоводне и канализационе мреже на територији општине Теслић у току 2016. године, али је за сада почетак изградње одложен пошто се ради о донацији из средстава шведске организације СИДА, која је привремено стопирана. Реализацијом ових пројеката све отпадне воде ће се прикупљати у главни колектор и транспортовати на обраду и пречишћавање на постројење чија је локација планирана између пута Теслић –Добој и ријеке Усоре, иза бивше фабрике обуће и „Девих текстила“.

Канализација је мјешовитог типа, што значи да се у исти цјевовод сакупљају фекалне отпадне воде и кишна канализација. Канализација се, директно из цјевовода, без било каквог третмана, излива у ријеку Усору.

Основни недостаци канализационог система су:

- Непостојање система за пречишћавање отпадних вода
- Неријешена уска грла (колектор на Бањском правцу – нарочито код великих вода)
- Стара мрежа
- Непостојање одвојене кишне и фекалне канализације.

Инвестициони радови

У овој години је извршено највише инвестиционих радова на изградњи водоводне и канализационе мреже у новијој историји предузећа. Због ниских цијена воде ови радови су веома важан фактор у обезбјеђењу прихода предузећа, јер предузеће, са постојећим цијенама, не може позитивно пословати само на бази испорука воде и вршења услуга из домена одводње отпадних вода. То се јасно види и из анализе пословања предузећа (Студија изводљивости) коју је израдила европска експертска кућа Wug International, за потребе Европске инвестиционе банке. Колико је веће учешће ових радова у приходима предузећа у овој години у

односу на претходне године се најбоље види из табеле број 3, позиција 5 „изградња водоводне и канализационе мреже“. Приходи су на овој позицији повећани у односу на претходну годину за више од 430.000 КМ или више од осам пута.

Са своје стране кроз ниске цијене услуга на овим инвестиционим радовима, предузеће „Рад“ даје допринос проширењу водоводне и канализационе мреже, са циљем да што већи број становника ове општине буде корисник ових услуга. На овај начин ове инвестиционе радове заједнички финансирају грађани, Општина Теслић и предузеће „Рад“.

Ове године су изведени радови на изградњи секундарне водоводне мреже у насељима Савићи, Бркића Поток, Милојевићи, Бежља, Барићи, Ирице, Густе Теслић, Ђулић, Горњи Теслић, Брезна и Јасенова. Ови радови нису у потпуности завршени, па ће се наставити и у току 2017. године, у складу са динамиком уговореном са Општином Теслић. Од радова на канализационој мрежи урађен је дио канализационе мреже на Руднику, дио атмосферске и фекалне канализације на Ланари, канализација у Рудом Пољу – Бардаци и у насељу Возник. Рађени су индивидуални прикључци на канализациону и водоводну мрежу. Укупна вриједност ових радова уговорених у 2016. години износи 984.000 КМ. Од тога је већ урађено инвестиционих радова у вриједности од око 550.000 КМ.

Током године врши се континуирана замјена и баждарење водомјера. Замијењено је 671 водомјер физичким лицима и 35 водомјера правним лицима или укупно 706 водомјера. План је да се овај број још више повећа у наредној години. Обавља се стални ремонт пумпних постројења у подстаницама за дистрибуцију воде у II висинску зону.

Запослени предузећа свакодневно врше интервенције на систему за одвођење отпадних вода.

Поред ових радова било је мањих послова који су вршени трећим лицима.

Набавка нових уређаја и опреме

И поред економске кризе и веома деликатних услова за пословање предузећа и у овој години је било инвестиционих улагања у нову опрему.

Извршена је набавка једног новог мини багера - ровокопача, за потребе рада на терену, посебно за извођење нових прикључака.

Уговорена је и урађена прва фаза аутоматизације водоводног система општине Теслић – SCADA систем. У склопу активности Општине Теслић у сарадњи са UNDP-ом БиХ, уз подршку Владе Швајцарске, на реализацији MEG – пројекта, са циљем побољшања рада водовода у БиХ, предузеће се интензивно укључило у спровођењу мјера из овог пројекта, прије свега на пољу смањења губитака воде и праћењу финансијских показатеља пословања предузећа.

Континуирано се врши набавка опреме и уређаја за квалитетнији и ефикаснији рад књиговодствене службе и службе обрачуна и наплате. Поред набројаних, било је још ситнијих улагања у лабораторијску опрему. Укупна вриједност ових радова и опреме износи око 95.000 КМ.

Финасијски показатељи

У наредним табелама презентовани су подаци који карактеришу финансијско пословање предузећа.

ТАБЕЛА БР. 3
Преглед прихода предузећа у 2016. Години

#	Врста прихода	Планирано КМ у 2016.	Остварено КМ у 2015.	Остварено КМ у 2016.	Индекс 4:2	Индекс 4:3
	1	2	3	4	5	6
1	Вода и канализ. (физичка лица)	810.000	832.236	825.011	101,85	99,13
2	Вода и канализ. (правна лица)	414.000	429.047	403.303	97,42	94,00
3	Комуналне накнаде – таксе	15.000	6.979	15.873	105,82	227,44
4	Услуге тех. Средставима	22.000	24.757	17.310	78,68	69,92
5	Изградња вод. И кан. Мреже	300.000	56.652	487.678	162,56	860,83
6	Поправке	6.000	3.308	2.061	34,35	62,30
7	Камате	-	15.881	14.553	0	91,64
8	Наплаћена а отписана потраж.	-	32.749	1.645	0	5,02
9	Приходи од прикључака	40.000	32.475	47.828	119,57	147,28
10	Приходи по споразуму – „Комуналац“	8.000	8.006	7.494	93,68	93,60
10	Остали приходи	32.000	9.832	12.035	30,09	67,47
	УКУПНО	1.647.000	1.451.922	1.834.791	111,40	126,37

Сви износи су наведени без ПДВ-а.

ТАБЕЛА БР. 4
Преглед расхода остварених у 2016. години

#	Врста расхода	Планирано КМ у 2016.	Остварено КМ у 2015.	Остварено КМ у 2016.	Индекс 4:2	Индекс 4:3
	1	2	3	4	5	6
1	Отпис (инвентар, ауто гуме и ХТЗ)	8.000	8.315	14.032	103,94	168,76
2	Канцелар. мат.	8.000	5.761	7.710	96,38	133,83
3	Гориво и мазиво	52.000	30.288	36.355	69,91	120,03
4	Електр. енерг.	96.000	100.909	102.012	106,26	101,09
5	Огрев	5.000	3.873	1.769	35,38	45,68
6	Бруто лд	780.000	741.577	810.890	103,96	109,35
7	Остала лична прим. (зим., рег.)	92.000	68.449	79.836	86,78	116,64
8	Транспортне услуге	1.000	2.140	2.616	261,60	122,24
9	Телефон	10.000	10.215	10.306	103,06	100,89
10	Одржавање Ф.С. са хемикалиј.	40.000	18.707	23.471	58,68	125,47
11	Одржавање водовод. мреже	37.000	43.386	38.290	103,49	88,25
12	Изградња вод. и кан. мреже	105.000	30.603	312.935	298,03	1022,56
13	Одрж. пумпних станица	5.000	136	468	9,36	344,12
14	Амортизација	150.000	124.082	124.002	82,67	99,94
15	Одржавање основних средст.	13.000	22.306	22.330	171,77	100,11
16	Одржавање ресторана	2.000	499	-	-	-
17	Одржавање управе	-	942	843	-	89,49
18	Комунал. усл. по споразуму	10.000	11.434	9.984	99,84	87,32
19	Дневнице	2.000	3.356	1.280	64,00	38,14
20	Превоз радника	18.000	15.641	27.256	151,42	174,26
21	Накнада за кор. сопственог аута	500	324	306	61,20	94,44
22	Трошкови камата	-	38	1.177	-	3097,37
23	Накнаде за НО/ОР	22.000	15.920	17.413	79,15	109,38
24	Топли оброк	-	21.974	20.506	-	93,32
25	Пошта - услуге	35.000	32.809	29.186	83,39	88,96
26	Ревиз. услуге	4.000	3.100	3.100	77,50	100,00
27	Анализе воде	26.000	21.535	21.896	84,22	101,68
28	Здравствене услу.	4.000	1.137	4.071	101,78	358,05
29	Репрезентација	5.000	6.006	3.121	62,42	51,96

30	Часописи, лит. и семинари	2.000	2.671	3.020	151,00	113,07
31	Осигурање	10.000	10.131	10.084	100,84	99,54
32	Платни промет	3.000	2.988	5.775	192,50	193,27
33	Порези, допр., чланарина, шуме	31.000	12.530	12.834	41,40	102,43
34	Рекламе-огласи	5.000	5.918	4.606	92,12	77,83
35	Трош. заштите на раду, дератиз.	3.500	2.680	3.676	105,03	137,16
36	Таксе	7.000	4.698	1.928	27,54	41,04
37	Отписи потраж.	10.000	18.717	13.173	131,73	70,38
38	Накнада за рад по уговору	-	991	3.950	-	395,59
39	Помоћ радницима	5.000	4.970	3.366	67,32	67,73
40	Водопри. накнаде	-	29.964	30.276	-	101,04
41	Адвокат. услуге	1.500	-	-	-	-
42	Отпремнине	4.000	6.900	9.403	235,08	136,28
43	Остали расходи	7.000	1.455	3.965	56,64	272,51
	УКУПНО	1.619.500	1.450.076	1.833.217	113,20	126,42

Сви износи су наведени без ПДВ-а.

	2015. год.	2016. год.	%
Обрачунати ПДВ је	231.998 КМ	302.101 КМ	130,22
Улазни ПДВ је	59.265 КМ	121.592 КМ	205,17
Плаћени ПДВ	169.788 КМ	161.364 КМ	95,04

Обрачунате и плаћене водопривредне накнаде износе 30.276 КМ.

	2015. г.	2016. г.
УКУПНИ ПРИХОДИ (БЕЗ ПДВ) ИЗНОСЕ (КМ)	1.451.922	1.834.791
УКУПНИ РАСХОДИ (БЕЗ ПДВ) ИЗНОСЕ (КМ)	1.450.076	1.833.217
ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ - ДОБИТ (КМ):	1.846	1.574

Остварени приход је већи од плана и од остварења из претходне године, али су исто тако и укупни трошкови пратили кретања прихода у односу на претходну годину. Основни разлог за то је, као што је већ речено, знатно већа упосленост радника предузећа на пословима изградње нове водоводне и канализационе мреже, у склопу пројекта проширења водоводне и канализационе мреже коју води Општина Теслић. Поред тога оваквом резултату допринијели су и релативно мали губици у дистрибуцији воде, те остварене уштеде.

И поред веома тешких услова пословања, раста цијена улазних компоненти и рецесије, предузеће је остварило позитиван резултат у износу од 1.574 КМ.

Потребно је нагласити да цијене воде и канализације нису мијењане од 2009. године и оне су међу најнижим у Републици Српској и БиХ.

Предузеће је измирило све обавезе према добављачима, изузев редовних, текућих обавеза. Сви порези, доприноси и водне накнаде су у потпуности и на вријеме измирени. Плате запосленим се редовно и благовремено исплаћују, нема кашњења у исплатама.

Наплата наших услуга испоруке воде и одвођења отпадних вода за физичка лица је износила 98,30 %, а код правних лица 72,54 % укључујући и инвестиционе радове, што укупно износи 84,20 %. Наплаћен је добар дио старих потраживања. Од ових потраживања већину дуга носи неколико већих потрошача, као што су: Општина Теслић, Нова Борја, Девић текстил, Машинство, УТП Борја, а што је за очекивати да ће бити наплаћено. Укупна потраживања према овим потрошачима износе 775.381 КМ, што представља 46,27 % укупних потраживања или 76,47 % потраживања од правних лица. Наплата ових потраживања је реална, јер нема спорних рачуна према овим предузећима. Знатан дио ових потраживања, посебно код Општине се односи на услуге (извршене радове), а не на испоруке воде. Када је у питању само испорука воде наплата износи 94,71 %, и нешто је умањена у односу на прошлу годину.

Перманентно се ради на повећању ефикасности наплате. Ријешено је 37 предмета по основу рекламација и захтјева за умањење дуга по разним основама. Од тога су 22 предмета одобрена као основана за умањење дуга у укупном износу од 3.517 КМ. Грађани у улици Танаска Рајића, на Бањи Врућици, су посебно обештећени у укупном износу од 2.037 КМ, јер су једно вријеме имали проблема са мутноћом воде, изазваном мијешањем питке воде са кишницом, изазваним неовлашћеним прикључењем на мрежу њиховог комшије. Ријешен је и велики број усмених рекламација. Због неблаговременог плаћања рачуна за воду писмено је опоменуто 356 физичких корисника, што чини 4,2 % од укупног броја корисника. Упућено је 68 опомена правним лицима.

Закључено је 76 уговора о репрограму дуга, у укупном износу од 82.963 КМ, са корисницима који нису били у могућности да редовно измирују обавезе због тешке материјалне ситуације. Са водоводне мреже је искључено 19 корисника.

Потраживања и дуговања

У табелама бр. 5 и 6 је дат преглед потраживања и дуговања.

ТАБЕЛА БР. 5
Укупна потраживања од купаца у КМ са 31.12.2016. год.

#	КОРИСНИК	2014.	2015.	2016.	Индекс 4:2	Индекс 4:3
	1	2	3	4	5	6
1	Општина Теслић	288.107	333.915	659.695	228,98	197,56
2	Нова Борја	46.150	47.196	47.196	102,27	100,00
3	Девин Текстил	35.236	29.537	23.500	66,69	79,56
4	УТП Борја	22.581	22.582	22.582	100,00	100,00
5	Машинство	22.408	22.408	22.408	100,00	100,00
6	ФОТ	17.466	17.466	17.466	100,00	100,00
7	Кљечанин компани	2.291	9.089	15.346	669,84	168,84
8	ТКО	9.724	9.952	10.210	105,00	102,59
9	ХМГ	8.370	8.221	8.221	98,22	100,00
10	Лигнакон	1.048	809	5.211	497,23	644,13
11	Градитељ	943	3.286	4.940	523,86	150,33
12	Ива гас	2.659	3.427	4.246	159,68	123,90
13	Остали (правна лица)	180.599	183.482	172.884	95,73	94,22
14	УКУПНО ПРАВНА ЛИЦА (КМ)	637.582	691.370	1.013.905	159,02	146,65
15	УКУПНО ФИЗИЧКА ЛИЦА (КМ)	622.045	646.421	661.986	106,42	102,41
	УКУПНО (КМ):	1.259.627	1.337.791	1.675.891	133,05	125,27

ТАБЕЛА БР. 6
Укупна дуговања добављачима у КМ са 31.12.2016.

#	КОРИСНИК	2014.	2015.	2016.	Индекс 4:2	Индекс 4:3
	1	2	3	4	5	6
1	Електродистрибуција	8.977	9.691	10.887	121,28	112,34
2	Поште Српске	8.705	923	941	10,81	101,95
3	Добављачи Федерац.	-	-	7.405	-	-
4	Добављачи Брчко	-	-	37.755	-	-
5	Остали	61.780	21.918	42.269	68,42	192,85
	УКУПНО (КМ):	79.898	38.812	99.257	124,23	255,74

Предузеће нема застарјелих потраживања.

Потраживања од купаца су већа у односу на претходну годину, углавном због повећања дуга Општине који се углавном односи на инвестиционе радове. Ова потраживања нису спорна.

Дуговања према добављачима су већа него претходних година, а највећи утицај на раст дуговања су обавезе према добављачу из Брчко Дистрикта (аутоматизација водоводног система - SCADA). Ова дуговања представљају краткорочне обавезе, гдје нема кашњења у плаћању, јер се исплата врши према уговореној динамици.

Предузеће нема дугорочних обавеза, нити кредитних задужења.

Кадровска структура запослених

ТАБЕЛА БР. 7
Кретање и квалификациона структура радне снаге

#	КВАЛИФИКАЦИЈА	2014.	2015.	2016.
	1	2	3	4
1	ВСС	8	11*	13*
2	ВШС	2	2	2
3	ВК	2	1	2
4	ССС	6	7	17
5	КВ	16	16	11
6	ПК и НК	8	8	9
	УКУПНО	42	45	54

* У овај број је укључен и један волонтер .

Предузеће све своје послове обавља са 54 запослена радника. Из табеле је видљиво да је дошло до повећања броја радника у односу на претходну годину. Основни разлог повећања броја радника је пријем радника на одређено вријеме због повећаног обима посла на извођењу инвестиционих радова на проширењу водоводне и канализационе мреже, што је резултирало повећањем прихода предузећа (табела бр.3).

У току ове године боловања су износила укупно 1344 сати, што је ниже него претходне године (1496 сати). Од тога на боловање радника преко 30 дана отпада 528 сати, а до 30 дана 816 сати боловања.

Планиране активности

У 2015. години је почело извођење радова на проширењу водоводне и канализационе мреже на територији општине Теслић, у склопу пројекта који води Општина Теслић, заједно са Владом Републике Српске и Европском Инвестиционом Банком. Носилац ових активности је Општина Теслић, а у активности је укључено и наше предузеће. Наше предузеће је ангажовано у великом капацитету на изградњи секундарне водоводне и канализационе мреже и индивидуалних прикључака, што се одразило и на финансијске ефекте пословања у 2016. години, о чему је већ било ријечи.

Очекује се да ће се ангажовање предузећа на овим радовима и овом динамиком наставити и у 2017. години, јер за то постоје објективне претпоставке и потписани уговори за дио радова.

Приоритетне активности које се постављају пред запослене предузећа у 2017. години су:

1. Задржати и по могућности повећати ниво наплате, у циљу обезбјеђења прилива средстава за нормално функционисање предузећа. У том циљу потребно је настојати да се проблеми ријеше договором путем репрограмирања дуговања, а уколико то није могуће санкционисати неплатише путем искључења воде и утуживањем.
2. Због повећања цијена улазних компоненти у производњи воде (енергија и хемикалије), повећаних ПТТ трошкова и других трошкова, заједно са оснивачем ускладити цијене воде са повећањем укупних трошкова на које предузеће не може утицати, како би се покрили трошкови и омогућило редовно пословање предузећа.
3. Наставити радове на смањењу губитака воде у дистрибутивној мрежи, кроз већу и ефикаснију контролу, надзор потрошње те благовремене поправке насталих кварова.
4. Постепено замјењивати дотрајалу опрему и модернизовати производњу, контролу и систем наплате.
5. Наставити континуирани мониторинг подстанца за воду и комплетног система за дистрибуцију воде, постепеним улагањима, како би се максимално смањили губици воде.
6. Наставити проширење мреже потрошача воде и канализације, при чему обавезно обухватити удаљенија насеља од града.
7. Наставити реализацију уговорених активности на пројекту проширења водоводне мреже, унапређења водоснабдијевања, канализација и пречишћавања отпадних вода на подручју општине Теслић, који се реализује и финансира од стране Општине Теслић, у сарадњи са Владом Републике Српске и ЕИБ-ком.
8. Заједно са општинским структурама укључити се у реализацију нових пројеката у оквиру побољшања снабдијевања водом на територији општине Теслић, прије свега снабдијевања чечавског краја и припадајућих насеља водом (секундарна мрежа), те изградњу новог акумулационог резервоара за воду на подручју Стењака.
9. Наставити активности на реализацији MEG – пројекта, а у сарадњи са Општином Теслић и UNDP-ом БиХ у циљу јачања организационих, оперативних и финансијских капацитета предузећа.
10. Наставити снимање и израду документације подземних инсталација водовода и канализације.

11. Наставити активности на набавци и уградњи опреме за II фазу SCADA система.
12. Израдити пројектну документацију за замјену главног цјевовода за снабдијевање града водом DN 250 mm.
13. Израдити пројектну документацију проширења капацитета филтер станице – таложник за воду.
14. Наставити преспајање и прикључење нових корисника на новоизграђене магистралне цјевоводе за воду, у склопу реализације пројекта са ЕИБ-ом.
15. Премјестити фреквентне уређаје из управљачке просторије на фабрици воде.
16. Извршити набавку лабораторијске опреме и посуђа.
17. Константно радити на побољшању радне и технолошке дисциплине запослених.
18. Редовно вршити замјену неисправних водомјера и водомјера којима је истекао рок баждарења новим.
19. Стварати боље услове за квалитетнији рад стручних служби.
20. Заједно са општинским структурама укључити се у проблем снабдијевања квалитетном водом становништва, које се налази изван зона које покрива „градски“ водовод.
21. Непрестано радити на спречавању и откривању евентуалног илегалног кориштења воде.
22. Перманентно пратити извршење Плана и редовно извјештавати Надзорни одбор предузећа, те у случају потребе извршити ребаланс плана са мјерама за његово извршење.
23. Вршити редован преглед исправности и санацију хидрантске мреже која је у надлежности предузећа „Рад“.
24. Вршити редован преглед и санацију комора на водоводној мрежи.
25. Набројаним и другим мјерама побољшати финансијски положај предузећа чиме ће се омогућити набавка нових уређаја и опреме и повећање зарада запослених.

26. Остаје континуирана обавеза да се, у циљу обезбјеђења што квалитетнијег снабдијевања потрошача водом и мањих трошкова експлоатације, на нивоу општинских структура обезбиједи:

- да се издавање грађевинских дозвола за објекте водоснабдијевања и канализације који ће се везати на „градски“ систем не врши без ревизије пројектне документације, односно писмене сагласности на пројекте од стране надлежног предузећа у чијој је надлежности одржавање система,
- да се приликом извођења радова на пословима водовода и канализације, који ће се по завршетку везати на „градски“ систем, испред општинских структура, обавезно укључи стручно лице водоводног предузећа, као надзорни или консултативни орган, у циљу квалитетнијег обављања радова, без обзира ко је извођач радова.

Закључак

Из презентованог Извјештаја о пословању је видљиво да је предузеће „Рад“, и поред веома тешких услова пословања, пословало успјешно. Потрошачима је испоручена вода без редукација у испорукама и доброг квалитета у складу са Правилником о хигијенској исправности воде за пиће.

Извјесно је да, уколико не дође до повећања цијена воде и канализације на реалан ниво, ће бити веома тешко одржати позитивно пословање предузећа с обзиром на константни раст трошкова на које предузеће не може утицати.

На сједници Надзорног одбора предузећа одржаној 20.3.2017.године прихваћен је Извјештај о пословању предузећа за 2016.годину и као такав упућује се Скупштини акционара на коначно усвајање, а што се налази у прилогу овог Извјештатаја.

ДИРЕКТОР

Лука Јотановић, дипл.инж.шум.

